

A photograph showing the lower legs and feet of a child and an adult standing on a mound of dark, loose soil. The child on the left is wearing an orange dress and white rubber boots, holding a shovel. The adult on the right is wearing black trousers and black dress shoes, also holding a shovel. The ground is uneven and appears to be a construction or excavation site.

85.000 risicogronden in Vlaanderen

Bedankt!

- ▶ **Affiche per gemeente**
- ▶ **Ook digitaal**
- ▶ **Sensibiliseren burger**
  - Belang gezonde grond
  - Rol van uw gemeente
  - Taak/plicht als burger

Kennismaking

ARCADIS Claudia Rongen & Inge Jambon

TRAXIO Ilse Vervloet

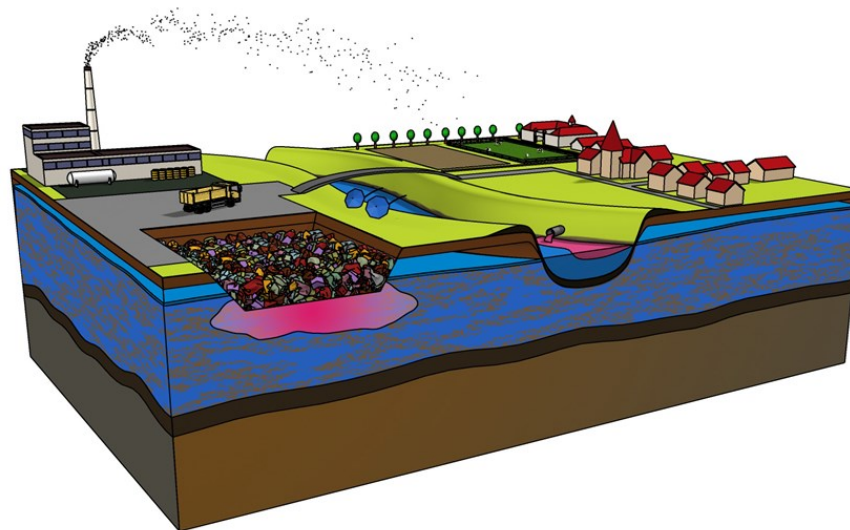
OVAM (bodembeheer)

- **Team Bodemattesting en Grondoverdracht: Maarten De Groof**
- **Team Lokale en Bovenlokale Besturen: Sofie De Wit, Inge De Vrieze, Nathalie Van Trier**
- **Team Particulieren: Sabine Plingers**
- **Team Bedrijven: Patrick Ceulemans**

Risicoground

= grond waarop risico-inrichtingen aanwezig zijn of waren

- ▶ Risico-inrichting (RI) => verhoogd risico op bodemverontreiniging
- ▶ VLAREBO-lijst ~ startdatum RI vóór of na 1 juni 2015
  - Bijlage 1 VLAREBO (gebetonneerd)
  - indelingslijst VLAREM bijlage 1 kolom 8
- ▶ VLAREBO-categorie O, A, B, S ~ onderzoeksverplichtingen
- ▶ Stopgezet vóór 1946 geen RI => I-categorie ~ inventarisplicht
- ▶ www.ovam.be/RIT

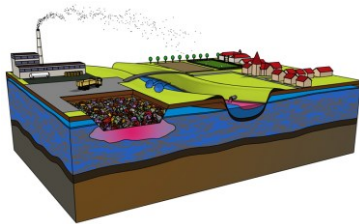

Inventarisatie verontreinigde sites

GrondenInformatieRegister

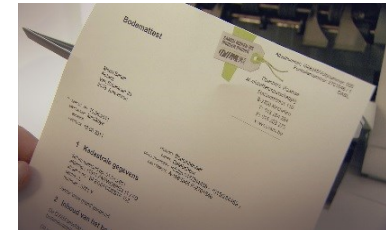
Gemeentelijke
Inventaris

Relevante
Informatie
Bodemkwaliteit

- Bodemattest

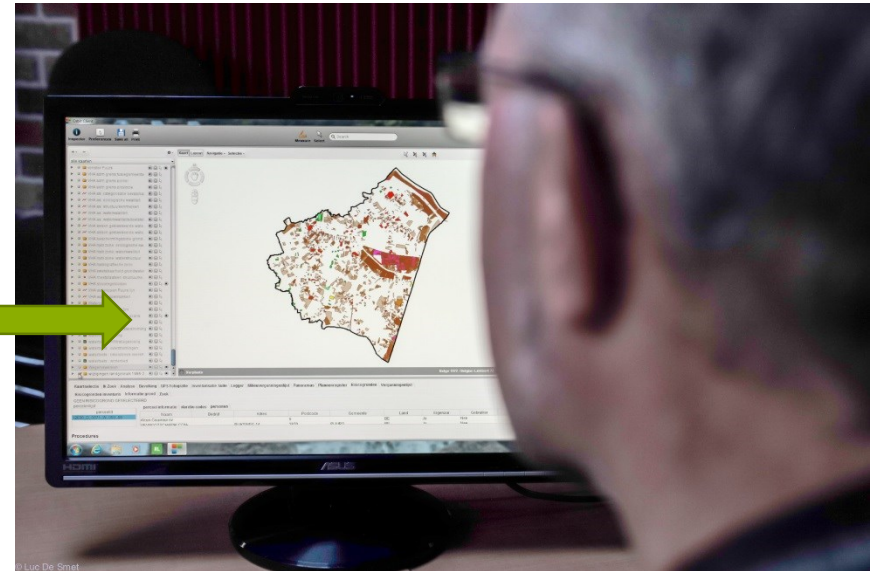

- Geoloket

GI volledig eind 2017

= alle relevante archiefinformatie van risicogronden uitgewisseld via webloket

- **OVAM-SV** eind 2016
- **GW-BZ** eind 2016
- **Actieve RI (VLAREM)** eind 2016 (eind 2013)

uitwisseling GI

- ▶ **vóór najaar 2012**
vorig webloket

- ▶ **eind 2014**

- 100.000 risico-percelen van 275 gemeenten
- 30 GI volledig
- 33 nog niets uitgewisseld

- ▶ **eind 2016**

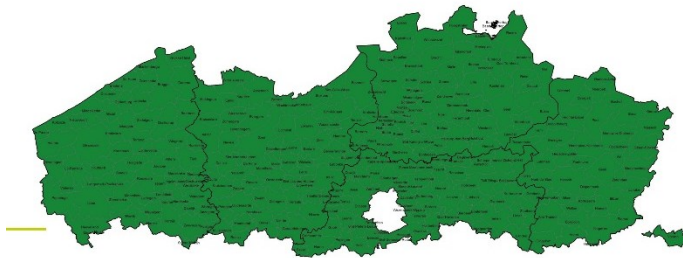
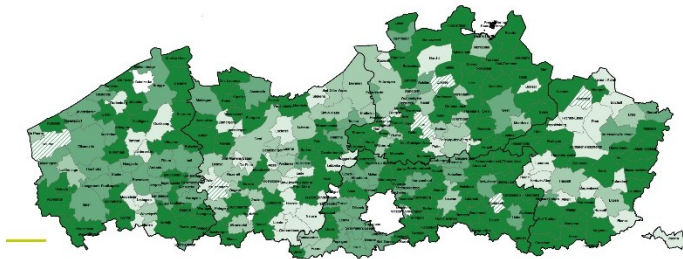
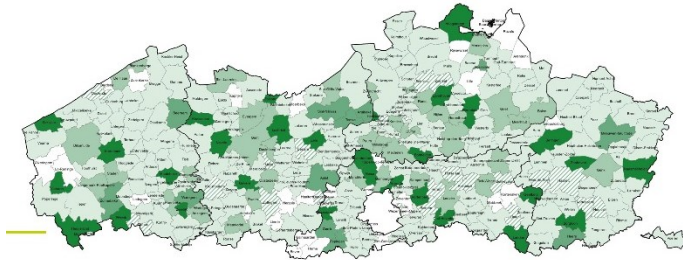
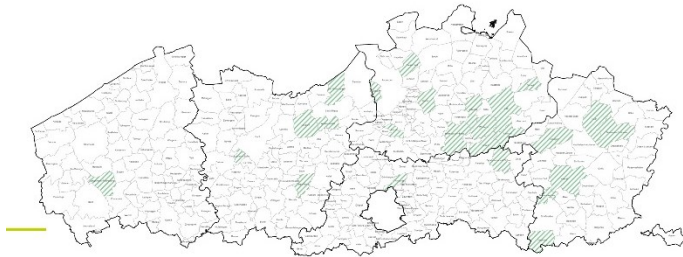
- 134.000 risico-percelen van 304 gemeenten
- 146 GI volledig, incl GW-BZ
- 4 nog niets uitgewisseld + 7 Vlarem deels
- inzet externe experts bij 187 gemeenten

- ▶ **2018**

- 187.000 risico-percelen van 308 gemeenten
  - 306 GI volledig
  - inzet externe experts bij 262 gemeenten
- ⇒ **85.000 risicogronden in Vlaanderen**
(ca. 2,5 percelen/risicogrond)

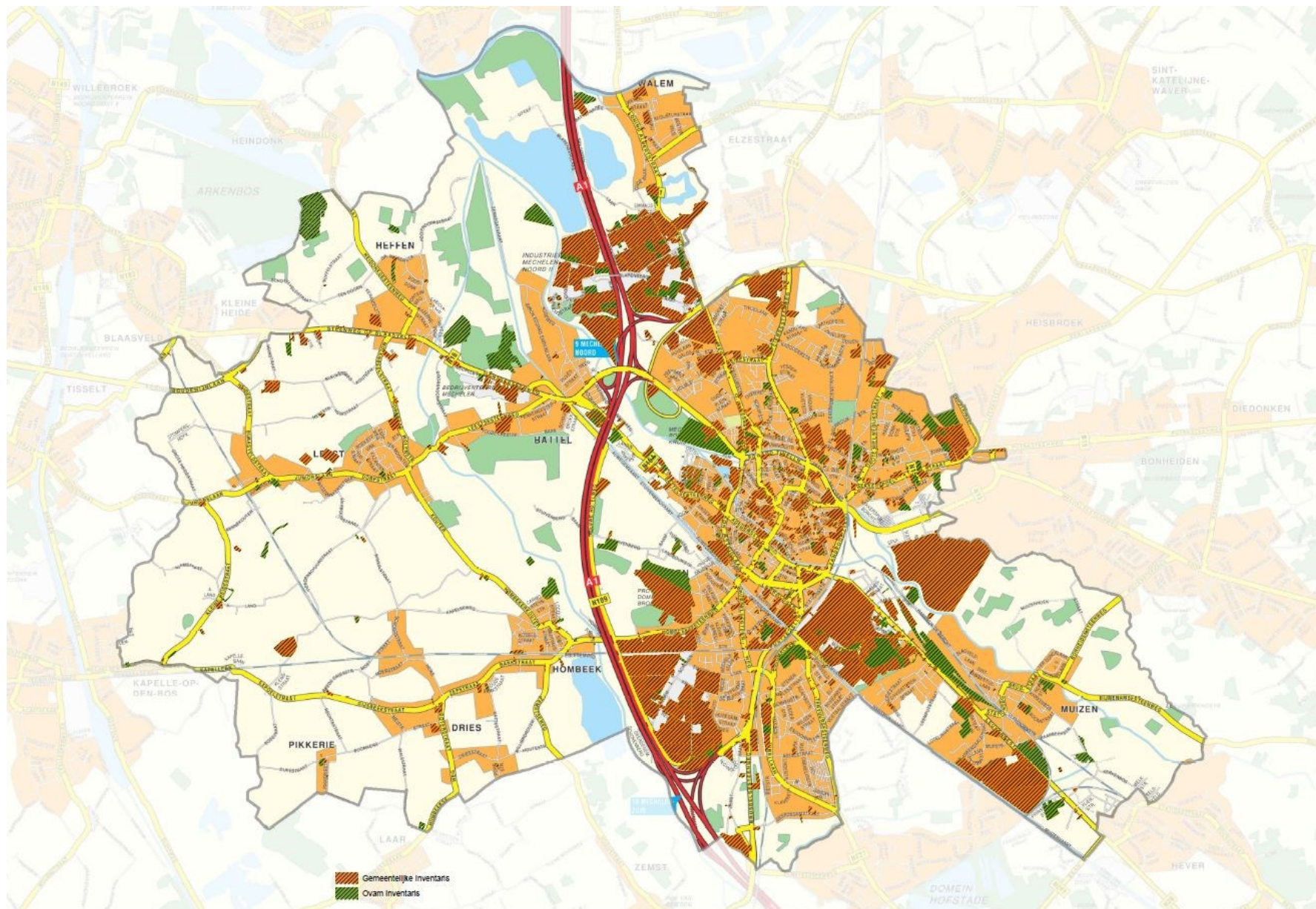
SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

Kwaliteit GI

▶ Feedback recente percelen, volledig, surplus in GIR

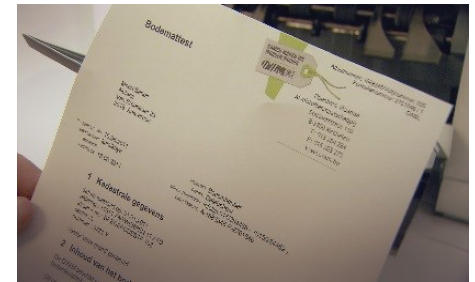

Bodemattest

- 2.1 Informatie uit de gemeentelijke inventaris
  - Sinds juni 2016
  - Vanaf feb 2019:

Volgens gemeentelijke informatie waren tot [startdatum 0-rubriek] geen risico-inrichtingen aanwezig op deze grond. De OVAM heeft sindsdien geen aanwijzingen dat deze grond een risicoground is.

- 2.2 Uitspraak over de bodemkwaliteit
- 2.3 Documenten over de bodemkwaliteit

Geoloket

- Bodemverontreinigingsdossiers & meldingen
- Uitbreiding met info GI
  - Niet onderzochte risicogronden
  - timing ~ kwaliteitsevaluatie

Kwaliteit inventaris risicogronden

- Eens de GI uitgewisseld is, doet OVAM kwaliteitscontrole- en verbetering van de uitgewisselde gegevens:
  - Niet-bestaande percelen die zijn opgenomen in de GI → muteren naar de overeenkomstige actuele percelen
  - Corrigeren van conflicten (0-rubriek + Vlarebo-rubriek(en))
  - Vervangen van 500-rubriek door Vlarebo-rubrieken
  - Corrigeren waar nodig van start- en einddatums
  - Opkuisen POT-sites
  - ...

Kwaliteit inventaris risicogronden

- Problemen met CIPAL-software:
  - Bij de uitwisseling werden niet-Vlarebo rubrieken onterecht omgezet in Vlarebo-rubrieken
  - OVAM is volop bezig om dit recht te zetten, de gemeenten met CIPAL-software worden één voor één gecontacteerd door de OVAM
  - De gemeenten zal gevraagd worden om de rubrieken bij een aantal percelen na te kijken in Nestor2
  - Tevens worden de foute percelen (met exponent 2 = 0, 12345A6789/00B000) gecorrigeerd - daar heeft de gemeente zelf geen werk meer aan

Actualisatie inventaris risicogronden

- ▶ **GI en GIR zijn geen vaste databanken maar continu onderhevig aan veranderingen – zijn nooit af/klaar**
- ▶ **Gegevens tot eind 2017 uit gemeentelijke inventaris : uitgewisseld via webloket**
  - Periode 2014 – 2017: vaak nog veel hiaten
  - Reden: gegevens uit actieve risico-inrichtingen dienden voor eind 2013/2015 te worden uitgewisseld
    - Aantal gemeenten nadien niets meer uitgewisseld
    - Ondersteuning door externen voor de (pre)Arab vergunningen
  - Gemeenten: dit checken en de nog ontbrekende gegevens uitwisselen indien nodig

Actualisatie inventaris risicogronden (2)

- ▶ **Sinds 01/01/2018 is de omgevingsvergunning van toepassing**
  - Omgevingsloket bundelt alle gegevens
  - Info omgevingsvergunning moet eveneens worden uitgewisseld MAAR de meeste softwareprogramma's voorzien hiervoor niet langer ondersteuning dus geen uitwisseling meer mogelijk via 'oude' softwareprogramma's (nu specifieke programma's voor de omgevingsvergunning)
  - Op termijn zal OVAM de gegevens uit de omgevingsvergunning(en) uit het omgevingsloket halen
  - OVAM is nu volop bezig met de technische analyse

Actualisatie inventaris risicogronden (3)

- In de loop van 2019 alles klaar om gegevens mbt risico-inrichtingen rechtstreeks uit omgevingsloket te halen
- Tot dan: gemeente kan zelf zorgen voor de uitwisseling van de relevante informatie uit omgevingsvergunning(en)
  - Zeker aan te bevelen voor nieuwe risico-inrichtingen (vermijden 'blanco' bodemattest)
  - Ofwel door manuele en rechtstreekse ingave in webloket
  - Ofwel excel tabel invullen en deze regelmatig aan de OVAM bezorgen waarna OVAM zorgt voor de conversie van deze gegevens
    - Excel tabel is te vinden in het webloket ('gemeentelijke inventaris' → 'Uploaden/downloaden gemeentelijke inventaris' → 'sjabloon voor doorsturen van vergunningen')

Actualisatie inventaris risicogronden (4)

Gemeentelijke inventaris Zoeken Melden Schadegeval / Bodemverontreiniging Beheer Afmelden

Uploaden

+ Selecteer zip of xml bestand(en):

Document id ▲

20180356941	Datum ▼	19.06.2018	In opmaak
-------------	---------	------------	-----------

Downloads

Aanvragen nieuwe download gemeentelijke inventaris

Aanvraagdatum ▲	Aanvrager ▼
19.02.2015	Gemeentebestuur Mechelen
07.01.2016	Gemeentebestuur Mechelen
01.03.2016	Gemeentebestuur Mechelen
24.11.2016	Gemeentebestuur Mechelen

Sjabloon voor het doorsturen van vergunningen

Gelieve voor uitwisseling via een excel-tabel het onderstaande sjabloon te gebruiken en per e-mail te bezorgen aan inventarisatie@ovam.be.

Werkelijke ↔ vergunde toestand

- GI werd opgemaakt op basis van:
  - Afgeleverde vergunningen
  - Meldingen van bevoegde instanties
  - Oudere archiefgegevens
  - Gegevens uit inventarisatiestudies
- *Ook niet vergunde/illegale risico-inrichtingen moeten worden opgenomen in de GI !*
- Het zijn de werkelijk uitgevoerde activiteiten die bepalen of een perceel een risicoperceel is of niet, maar:
  - De vergunde rubrieken stemmen niet (meer) overeen met de werkelijke exploitatie
  - De vergunde activiteiten hebben nooit of slechts in beperkte mate plaatsgevonden

Werkelijke ↔ vergunde toestand (2)

- De vergunde rubrieken zijn niet altijd van toepassing op alle vergunde percelen (bij uitwisseling worden vaak alle rubrieken aan alle percelen gekoppeld, ook indien dit in de eigen software niet het geval is)
De experts en ook de softwareprogramma's die de gemeenten gebruiken voor het beheer van hun GI, vertrekken meestal van een worst case scenario: alle rubrieken vermeld in de vergunning wo(e)rden gekoppeld aan alle percelen opgenomen in de vergunning
- Kadastrale mutaties kunnen voor verwarring zorgen

- Hierdoor kan het gebeuren dat een perceel ten onrechte als risicoperceel is opgenomen in de GI of het GIR
- Opm: Bij actieve inrichtingen adviseren we om de vergunning te laten aanpassen aan de werkelijke situatie

Onterechte opname in GI / GIR

- Betrokkene (eigenaar, exploitant, notaris, gebruiker, ...)
  - ↳ grondige motivatie + nodige bewijzen die tegendeel aantonen
  - ↳ voorleggen aan de gemeente
- ↓
- Als het voor de gemeente voldoende duidelijk is dat nooit risicoactiviteiten we(o)rden uitgeoefend op het perceel obv de aangeleverde motivatie/bewijzen → perceel schrappen als risicoperceel
- Als de gemeente niet akkoord gaat met de aangeleverde bewijzen/motivatie en/of in complexe/niet-eenduidige situaties
  - Perceel blijft opgenomen als risicoperceel
  - Gemotiveerde verklaring kan mogelijk uitsluitel geven

Gemotiveerde verklaring

- Werkelijke situatie uitklaren + obv technische elementen (bewijzen) aantonen dat er nooit risicoactiviteiten hebben plaatsgevonden
- Obv de aangeleverde motivatie/bewijzen moet het voor de gemeente (en de OVAM) voldoende duidelijk zijn dat nooit risicoactiviteiten we(o)rden uitgeoefend op het perceel
- Moet in die mate volledig zijn dat de gemeente (en de OVAM) geen bijkomend onderzoek- of puzzelwerk dient te verrichten
- Moet worden opgesteld door een erkend bodemsaneringsdeskundige (EBSO)
- Moet worden ingediend bij de gemeente (aangezien deze de inventarisplicht heeft en over terreinkennis beschikt)

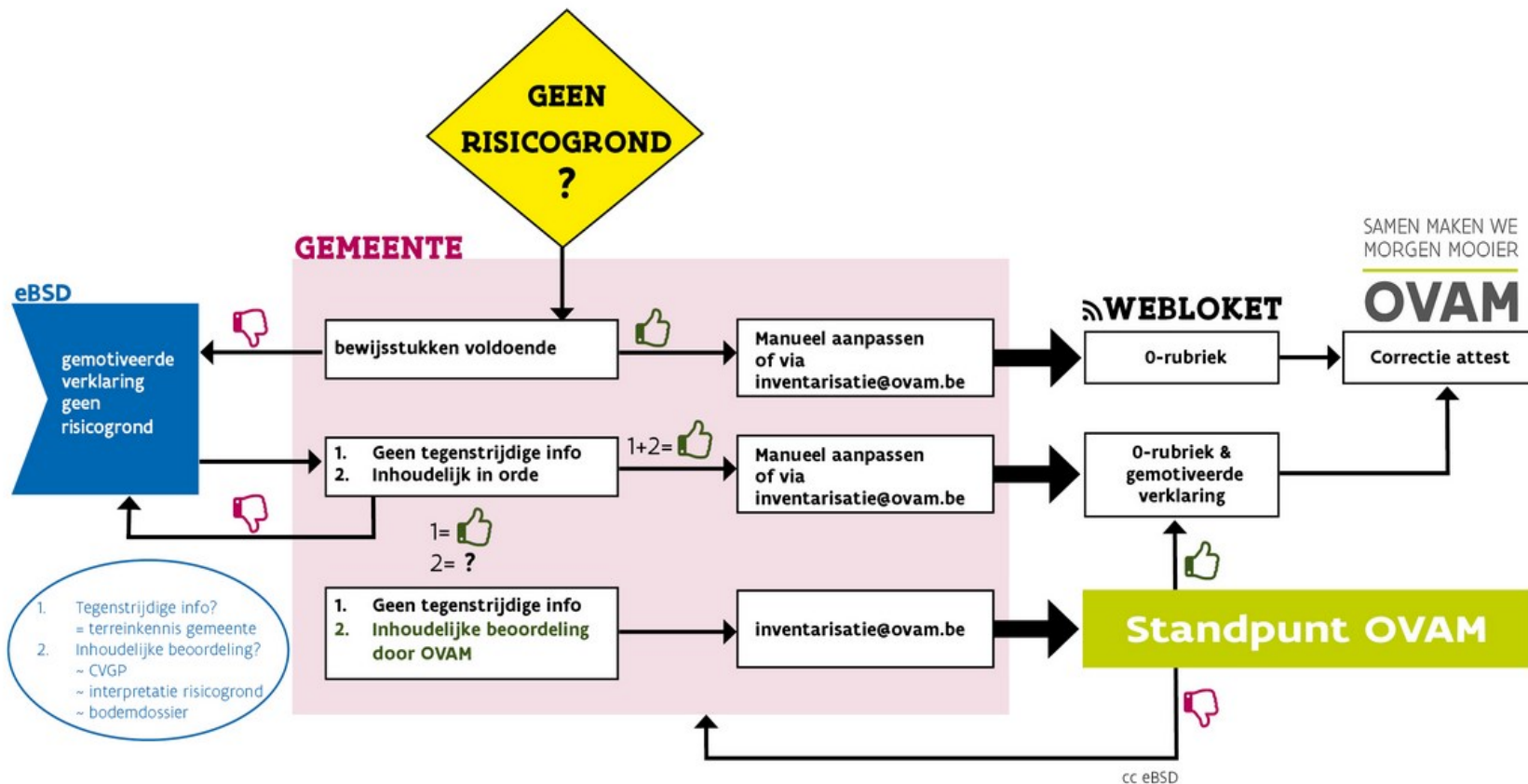
Gemotiveerde verklaring (2)

- De gemeente moet eerst nagaan of ze niet over tegenstrijdige en/of bijkomende informatie beschikt
- Vervolgens beoordeelt de gemeente de gemotiveerde verklaring
- Als de gemeente akkoord gaat met de conclusie van de gemotiveerde verklaring → gegevens aanpassen in het webloket (zelf of via inventarisatie@ovam.be)
  - Hoe schrappen ? Zie handleiding webloket GI §4.3.5 'Beheer Vlarebo-rubrieken' (www.ovam.be/webloket bij bodemgerelateerde informatie - gemeenten)
  - 0-rubriek toevoegen en andere rubrieken verwijderen
  - Nieuw bodemattest (doorgeven aan de OVAM !)
- Enkel op expliciet verzoek van de gemeente beoordeelt de OVAM de gemotiveerde verklaring

Gemotiveerde verklaring (3)

- *De gemeente is niet aansprakelijk voor eventuele fouten indien zij een perceel verwijdert uit de GI op basis van de gemotiveerde verklaring van een EBSD*
- Advies om gemotiveerde verklaring altijd na te kijken want EBSD kan bepaalde info/bewijzen niet vermelden/opnemen
- Verklaring op eer kan worden toegevoegd aan de gemotiveerde verklaring bij de bewijsstukken maar heeft op zich geen bewijskracht

Code van Goede Praktijk voor de gemotiveerde verklaring

CvGP voor de gemotiveerde verklaring

- CvGP = Code van Goede Praktijk
- CvGP = leidraad voor
  - EBSD bij het opstellen van de gemotiveerde verklaring
  - De gemeente bij het beoordelen van de gemotiveerde verklaring.
- CvGP bevat richtlijnen voor de opbouw en inhoud van de gemotiveerde verklaring
- CvGP is te vinden op onze website www.ovam.be/datakwaliteit-gemeentelijke-inventaris
- In bijlage bij de CvGP zit een checklist (eenvoudige en uitgebreide) voor de beoordeling van de gemotiveerde verklaring

Onterechte opname als risicoperceel

- Activiteit wordt niet langer ingedeeld als een risicoactiviteit.
  - *Bv. rubriek 12.2.1, 17.3.9, ...*
- Vermogen/volume van de rubriek is gewijzigd waardoor deze niet langer wordt ingedeeld als een risicoactiviteit
  - *Bv. rubriek 11.1 en 11.2 (vroeger > 10 kW, nu > 100/200 kW)*
- Foutieve doorvertaling van de oude vergunning naar de actuele Vlarebo-indelingslijst
  - *Bv. 20.000 liter stookolie vergund – gekoppeld aan rubriek 17.3.6.2 – moet in feite 17.3.6.1 zijn want 17.3.6.2 is voor meer dan 20.000 liter)*
- Alle percelen die in de vergunning zijn opgenomen werden als risicoperceel geïnventariseerd – op bepaalde percelen werden echter nooit risicoactiviteiten uitgeoefend
  - *Bv. parking, conciërgewoning*

Onterechte opname als risicoperceel

- Fouten in de perceelsnotatie
  - *Bv. 12345A0123/00B001 moet 12345A0123/01B000 zijn*
- Vergund vermogen/volume is > dan werkelijk volume/vermogen
  - *Bv. 25.000 liter stookolie vergund maar in werkelijkheid slechts 15.000 liter opgeslagen*
- Kadastrale mutatie(s)
  - *Bv. splitsen of samenvoegen van percelen*
- Risico-inrichting werd wel vergund maar nooit geëxploiteerd
- **Iedere situatie is specifiek - geval per geval bekijken en beoordelen !**

Milieutechnische eenheid (MTE)

- Indien een risico-inrichting op meerdere kadastrale percelen wordt/werd geëxploiteerd, waarbij er sprake is van een MTE, wordt geoordeeld dat zich op alle betrokken percelen risico-inrichtingen bevinden/bevonden. Het gaat dan om fabrieken, werkplaatsen, opslagplaatsen, machines, installaties, toestellen en handelingen die noodzakelijk verbonden zijn, integraal als samenhangend te beschouwen zijn, waarbij elk afzonderlijk niet kan worden afgesplitst zonder impact op de werking van het geheel
- 1 uitzondering: opslagtanks – zelfs als verscheidene tanks deel uitmaken van één en dezelfde MTE kan de beoordeling gebeuren per perceel. Indien op een perceel afzonderlijk een tank staat die niet als risico-inrichting wordt aanzien, dan is dat perceel te beschouwen als een perceel zonder risico-inrichting en dus geen risicoperceel
  - Voorbeeld: tuinbouwbedrijf (verspreid over meerdere percelen) vergund voor de opslag van 30.000 liter stookolie en de opslagtanks bevinden zich op verschillende percelen (opslag per perceel < 20.000 liter) - Vergunning omvat wel risico-inrichting (totale hoeveelheid stookolie) maar de verschillende percelen zijn geen risicoperceel

Voorbeelden – wel/geen MTE

- Garage (15.2 – 15.3 – 15.5) met werkbrug/smeerput, opslagtanks verschillende producten (afvalolie, remolie, ...), afgedankte voertuigen, ... verspreid over meerdere percelen
- Chemisch bedrijf (meerdere percelen) met verscheidene productiegebouwen en opslagtanks
- Hogeschool (meerdere percelen) met verscheidene opslagtanks (> 20.000 l stookolie per perceel), een werkplaats metaalbewerking (rubriek 29.5.2...) en een spuitcabine (rubriek 4.3...)

Notarisvragen

- Bij overdracht moet notaris
  - Bodemattest aanvragen bij de OVAM
  - Alle beschikbare info bij de gemeente opvragen
- OVAM levert bodemattest af met daarop alle info uit het GIR
- Gemeente levert milieutechnische infofiche af met daarin een overzicht van alle bij de gemeente beschikbare info
  - Stedenbouwkundige vergunningen, milieu/exploitatie vergunningen, PV's, (bouw)overtredingen, ...
- Bodemattest ≠ infofiche gemeente
  - notaris moet de nodige stappen ondernemen om dit uit te klaren
- De notaris die betrokken is bij de overdracht van een onroerend goed, is op de hoogte van de concrete situatie en is dan ook formeel verantwoordelijk voor de correcte toepassing van de overdrachtregels

Verantwoordelijkheid gemeenten

- Advies aan de gemeente :
  - Bij notarisvragen enkel de beschikbare info doorgeven en geen uitspraak doen of bv. een nieuw OBO nodig is
  - De situatie niet zelf gaan uitzoeken – de GI werd opgemaakt obv beschikbare info - als de situatie anders is dan moet men dat maar bewijzen
  - Geen uitspraak doen ivm bodemdossiers – geen rapporten van bodemonderzoeken doornemen en uitspraak erover doen

Verantwoordelijkheid gemeenten

- De gemeente heeft de inventarisplicht en is verantwoordelijk voor de volledigheid en kwaliteit van haar gemeentelijke inventaris
- Indien er tegen de gemeente een vordering zou ingesteld worden wegens het verstrekken van onjuiste/onvolledige informatie, is het de bevoegdheid van de rechter om uitspraak te doen over de vraag of de gemeente hiervoor kan aansprakelijk gesteld worden
- Op de infofiche van de gemeente een (soort van) vrijwaringsclausule vermelden

Belangrijk !

- Eens een risicoperceel altijd een risicoperceel ongeacht of de risicoactiviteiten intussen werden gestaakt en/of intussen bodemonderzoek/saneringswerken werden uitgevoerd !
- Een eindverklaring na saneringswerken wil niet zeggen dat het perceel mag worden geschrapd als risicoperceel
  - Op een perceel kunnen meerdere verontreinigingen zijn aangetroffen en de uitgevoerde saneringswerken kunnen voor slechts 1 verontreiniging zijn uitgevoerd zodat de andere verontreinigingen nog aanwezig zijn (en eventueel nog later dienen aangepakt te worden)
  - Bodemsaneringswerken worden uitgewerkt voor het bestemmingstype dat op dat moment van toepassing is (bv, industriegebied) – indien het bestemmingstype zou wijzingen dan dient het saneringsconcept te worden herzien

Tot slot nog dit

- Om na te gaan of een afgeleverd bodemattest bruikbaar is voor de geplande overdracht kan men gebruik maken van onze **webtoepassing "hulp bij overdracht voor notarissen"** (<http://www.ovam.be/toepassing-hulp-bij-overdracht>)
- Ook in de **handleiding overdrachten** is de nodige informatie terug te vinden. Zie www.ovam.be/overdracht onder publicaties
- OVAM geeft regelmatig infosessies (per provincie) over het gebruik van het webloket:
  - Eind 2018 – begin 2019 zijn de volgende infosessies gepland
  - In oktober-november wordt hiervoor een uitnodiging verstuurd per email
- **Webpagina's** worden momenteel aangepast + FAQ

2036

▶ Historisch verontreinigde gronden in sanering

- Voor 29 oktober 1995
- MINA-doelstelling

- ▶ Stap 1: risicogronden inventariseren
→ GI volledig
- ▶ Stap 2: risicogronden onderzoeken
→ OBO ingediend
- ▶ Stap 3: verdere maatregelen nemen
→ BBO & conform BSP

Onderzoeks- en saneringstraject

Oriënterend bodemonderzoek: is er een verontreiniging?

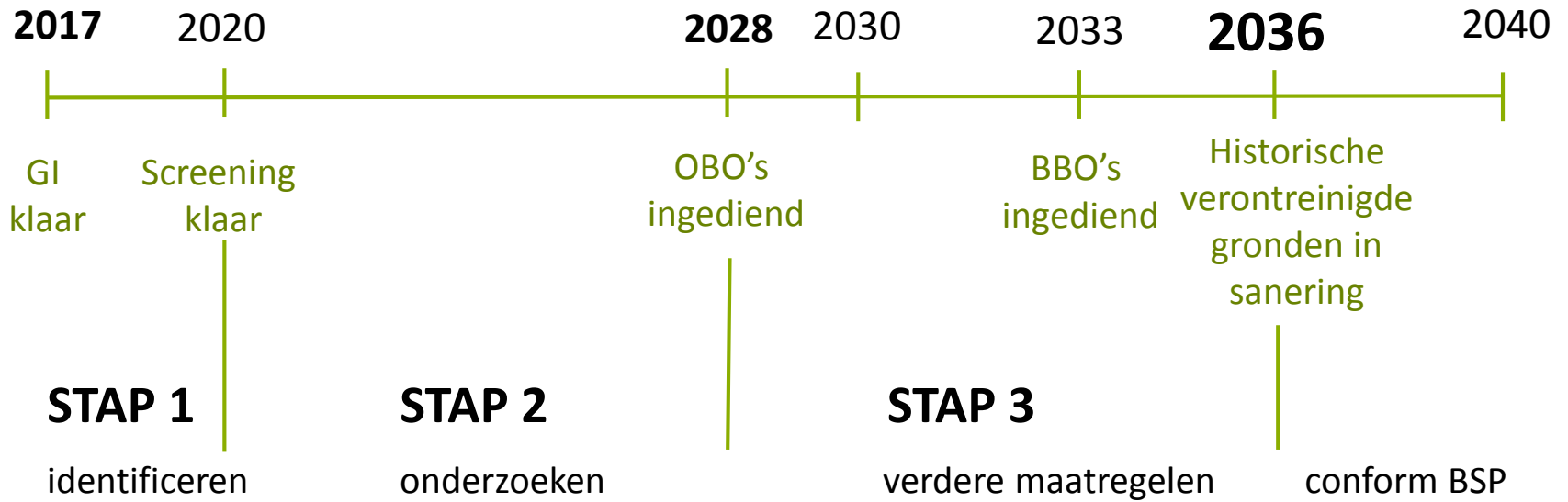
Beschrijvend bodemonderzoek: waar, hoeveel, risico?

Bodemsaneringsproject: hoe pakken we het aan?

Bodemsaneringswerk: aan de slag!

Eind evaluatieonderzoek: alles oké nu?

timing

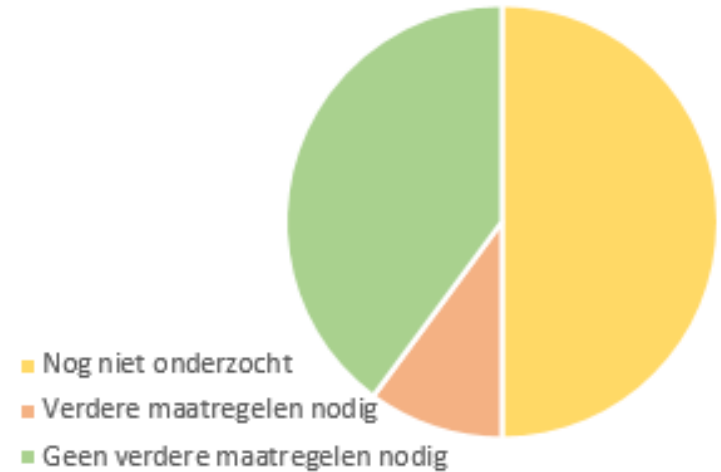

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

Stand van zaken

- risicogronden: ca. 85.000
- OBO: ca. 40.000
- BBO: ca. 12.100
- BSP: ca. 5.250
- werken afgerond: ca. 3500

Onderzoeks- & saneringsplicht

▶ VLAREBO-categorie O, A, B, S = risico op bodemverontreiniging
=> onderzoeksverplichtingen:

- Overdracht
- Stopzetting
- Periodieke plicht
- (Nulonderzoek)

Onderzoeks- & saneringsplicht

► NIEUW

- Éénmalige onderzoeksplicht voor historische risico-inrichtingen
  - Aanvang van de exploitatie vóór 29 oktober 1995
  - Gespreid onderzoeksmoment vanaf eind 2021:
    - cat B 31/12/2021
    - cat A 31/12/2023
    - cat O 31/1/2027
- Vrijstelling onderzoeksplicht particulieren
  - Historische activiteiten dateren van voor eigenaarschap
  - Eigenaar heeft activiteiten niet geëxploiteerd
  - Particulier gebruik

Wijzigingen met impact 2036

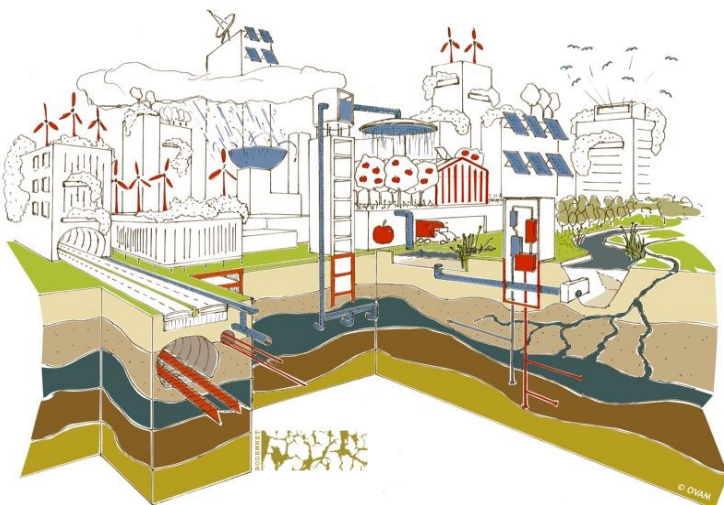
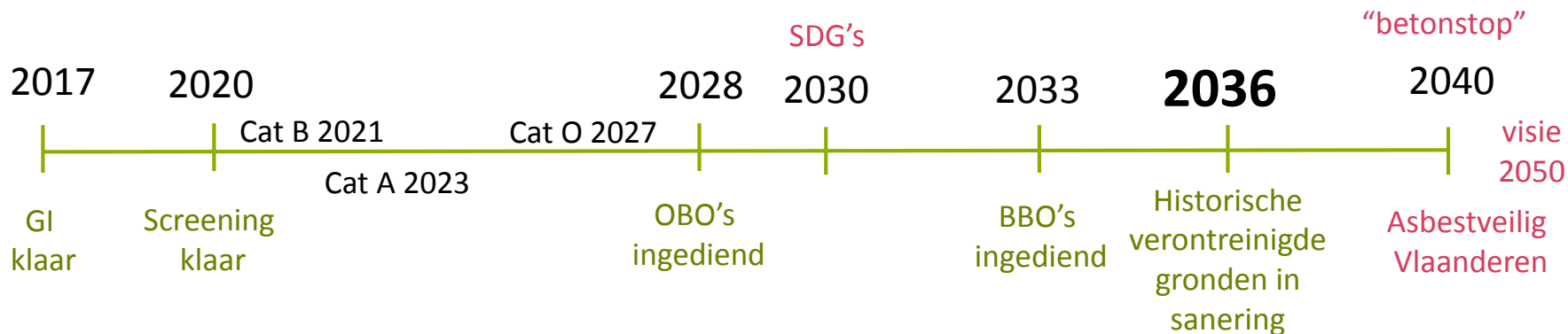
▶ **Bodemdecreet**

- Éénmalige onderzoeksplicht voor historische risico-inrichtingen
- Vrijstelling onderzoeksplicht particulieren
- Uitspraak aard & ernst ipv conformiteit
- Audit deskundigen
- Voorwaarden bodemsaneringsorganisaties versoepeld

▶ **Vlarebo:** inkanteling bodemmateriële in regeling grondverzet

▶ **Standaardprocedures:** administratief OBO

timing

- ▶ Goede bodemkwaliteit en efficiënt landgebruik
- ▶ Gezonde leefomgeving
- ▶ Bescherming drinkwater
- ▶ Slimme ruimtelijke invulling
- ▶ Infrastructuren en mobiliteit
- ▶ Economische activiteiten en (her)ontwikkeling
- ▶ Duurzaam materialengebruik
- ▶ Duurzame (bodem)energie
- ▶ Klimaat

Visie 2050 toekomstvisie VI regering

Transitieprioriteiten

Om de doelstellingen van Visie 2050 te laten slagen, werkt de Vlaamse Regering aan zeven transitieprioriteiten die de noodzakelijke veranderingen sneller moeten helpen realiseren. De Vlaamse Regering wil daar de komende jaren samen aan werken met allerlei actoren uit de samenleving.

> Circulaire economie

De Vlaamse Regering wil ervoor zorgen dat Vlaanderen een circulaire economie wordt. Dat betekent dat we beter omspringen met grondsto...

> Slim wonen en leven

De Vlaamse Regering wil wonen en leven in Vlaanderen aangenamer maken. Zo moet 80% van wat mensen dagelijks nodig hebben te voet of m...

> Industrie 4.0

De Vlaamse Regering wil ervoor zorgen dat de industrie in Vlaanderen de sprong maakt naar industrie 4.0. Dat is een verzamelnaam voor nieu...

> Levenslang leren en de dynamische levensloopbaan

Talent en kennis zijn de drijvende krachten van vooruitgang en innovatie. Geen talent mag daarom onbenut blijven in onze samenleving. Vl...

> Zorg en welzijn 4.0

Vlaanderen moet jongeren alle kansen kunnen geven, zodat ze de best mogelijke start en ondersteuning krijgen. Dankzij innovatie in de zo...

> Vlot en veilig mobiliteitssysteem

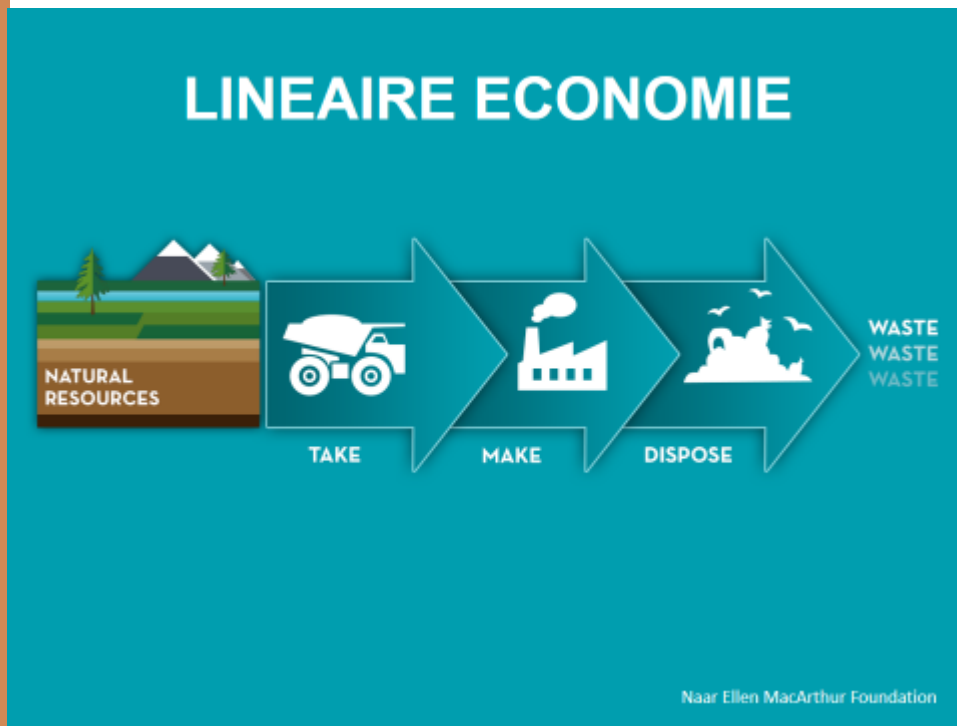
De Vlaamse Regering wil het vervoer in Vlaanderen vlotter, veiliger en milieuvriendelijker maken. Daarvoor zullen mensen minder de wage...

> Energietransitie

De Vlaamse Regering wil zorgen voor een koolstofarm, duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem. Daarvoor zijn innova...

Transitie Circulaire economie

NEEM – MAAK – DUMP

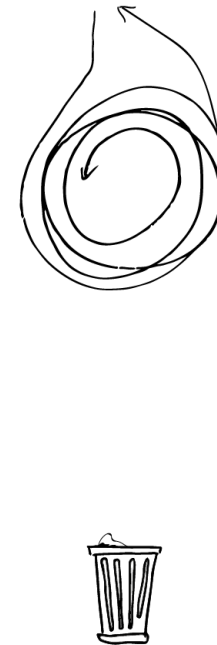
LINEAR ECONOMY

RECYCLING ECONOMY

CIRCULAR ECONOMY

11/10/2018 | 44

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

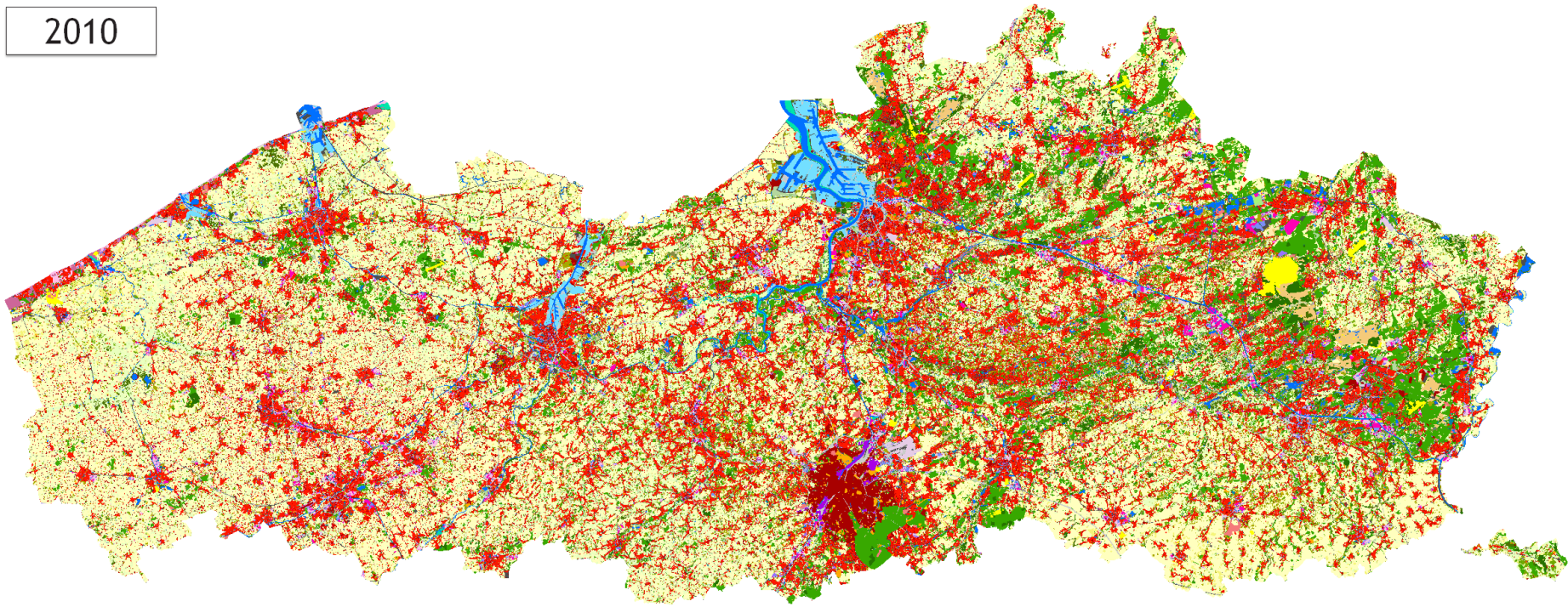
OVAM

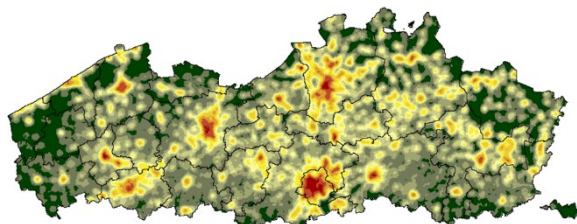
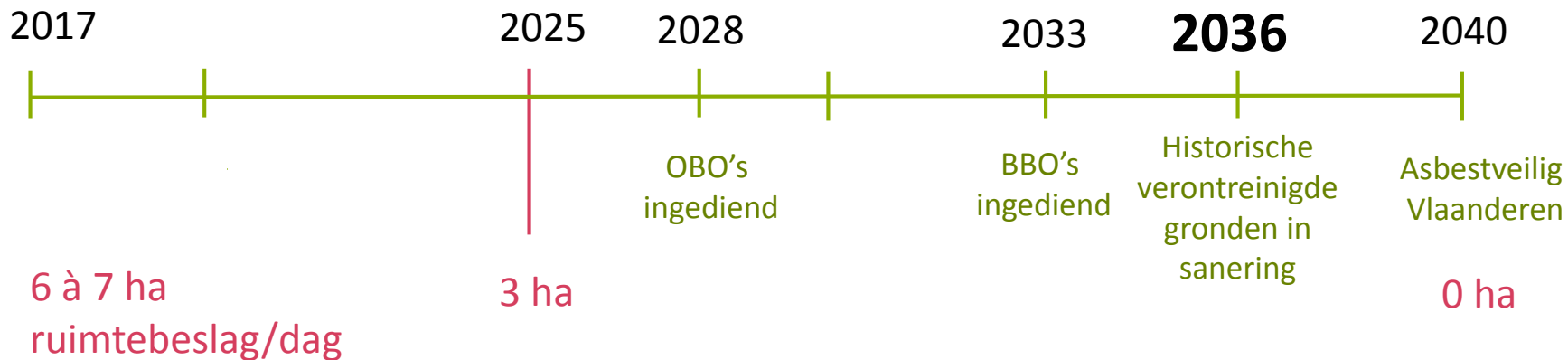
**RUIMTEMODEL
VLAANDEREN**

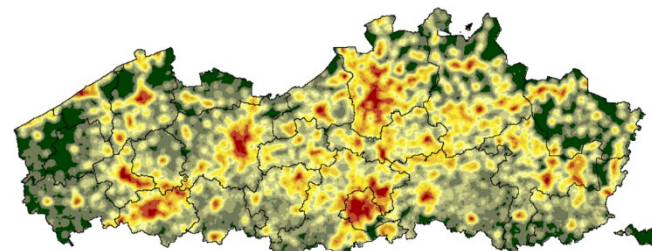
2010

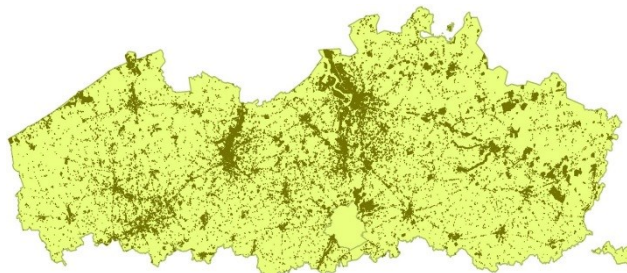
Ruimtebeslag

Verstedelijingsgraad 2010

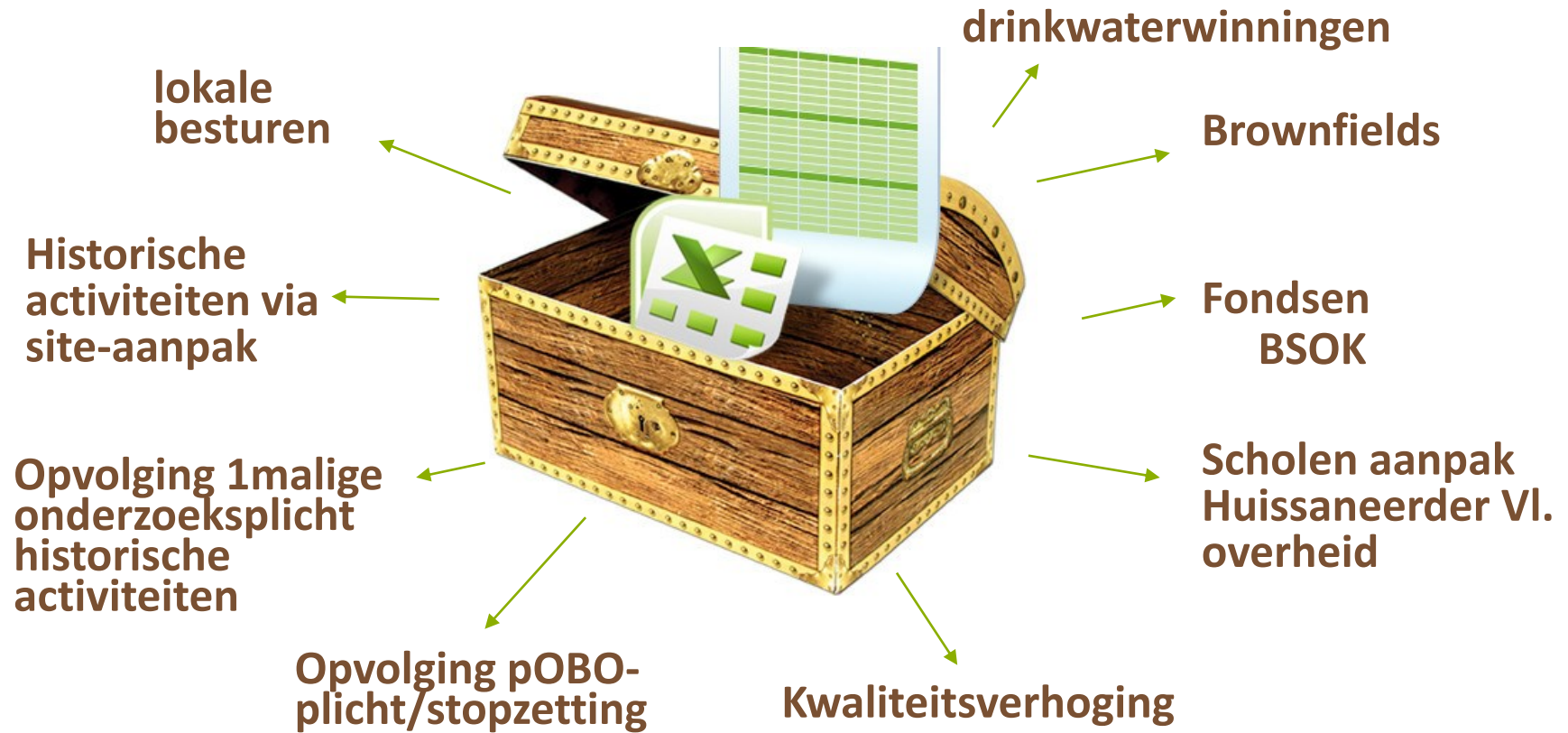
Verstedelijingsgraad 2050

OVAM dossiers 2017

Stap 1: Screening aanpak risicogronden

Stap 2: Risicogronden onderzoeken

1000 => 5000 1ste OBO's/jaar

Stap 3: Verder onderzoeken & saneren

530 => 750 BBO's/jaar

Stroomversnelling

▶ Activeringsbeleid

- Individueel aanschrijven & pro-actieve handhaving

▶ doelgroepgerichte benadering

- Woonzones/sites (particulieren)
- Huissaneerder (scholen, Vlaamse overheid, publieke instellingen, lokale besturen)
- Fondsen, sectorspecifieke overeenkomsten (bedrijven)

Communicatie

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

- ▶ www.ovam.be/2036
- ▶ brieven tem doelgroepgerichte acties
- ▶ Folders, nieuwsbrieven, toelichtingen,...

+ DE CAMPAGNE

- ▶ Vergroten effect activeringsbeleid
- ▶ Sensibilisering
- ▶ Gemeente per gemeente
- ▶ Mediaplan
- ▶ Ondersteunend communicatiepakket

Lokale besturen

▶ Actieve opvolging individuele locaties & doelgroepgerichte aanpak

▶ Gemeentedossiers

- Eigenaar en/of exploitant
- “probleembezit”
- Mede-saneringsplicht
- Beschermingszones
grondwaterwinningen 2020

▶ Impact herontwikkeling

TOELICHTING GEBRUIK SMARTSHEET

Smartsheet per gemeente

- Opsomming van alle risicogronden in eigendom van de gemeente (perceelsniveau)
- Samenvatting stand van zaken en verdere aanpak per perceel
- Toegang smartsheet per gemeente:
  - Mail Arcadis naar verantwoordelijke bij de gemeente
  - Mail met link naar smartsheet

Acties te ondernemen door gemeente

1^e actiepoint: controle opgenomen/ te schrappen percelen

A) Controle opgenomen percelen:

Nagaan of alle risico-percelen in eigendom van gemeente en/of waarop gemeente exploitant/gebruiker is, zijn opgenomen in smartsheet.

Indien percelen ontbreken → toevoegen in smartsheet

B) Controle te schrappen percelen

= percelen die onterecht zijn opgenomen als risicoground

Indien percelen geschrapt mogen worden:

- Schrappen van perceel in eigen software GI ⇔ 0-rubriek
- Aangeven in smartsheet ⇔ toelichting
- OVAM zorgt voor schrapping in GIR

2^e actiepunt: verdere aanpak per risico-perceel

- Aangeven vooropgestelde acties en timing

Actie betrokkene	Termijn	Opmerkingen
Geschrapd als risicoground	Datum schrapping	Reden schrapping
Bodemonderzoek nog uit te voeren	Voorziene start onderzoek	Mogelijke extra info
Bodemonderzoek in aanbesteding	Deadline inschrijvingen	Mogelijke extra info
Bodemonderzoek in uitvoering	Voorziene datum afronding onderzoek	Mogelijke extra info
Bodemonderzoek afgerond	Voorziene datum indiening onderzoek	Mogelijke extra info
Bodemonderzoek ingediend	Datum van indiening onderzoek	Mogelijke extra info

3^e actiepoint: timing nog uit te voeren onderzoeken

- Prioritering opgesteld door OVAM (herontwikkelingsplannen → mogelijke aanpassing prioritering)
- Aangeven timing nog uit te voeren OBO's, gebaseerd op:
  - Prioritering
  - Beschikbare budgetten → kostenramingstool

Kostenramingstool OBO

→ Inschatting vrij te maken budgetten voor uitvoering OBO

KOSTENRAMINGSTOOL OBO			
<u>1) Wat is de oppervlakte van het perceel?</u>			
Antwoord:	minder dan 500 m ²		
<u>2) Hoeveel risico-inrichtingen zijn/waren er aanwezig?</u>			
Antwoord:	1		
Geschatte range kostprijs OBO:	3 900 €	-	6 400 €

Opgelet: ruime raming, locatiespecifieke afwijkingen mogelijk t.g.v. diepte grondwater, aanwezigheid puin, machinale boringen, ...

Arcadis.
Improving quality of life.

Ondersteuning lokale besturen

- ▶ **Arcadis: overzicht onderzoeksverplichtingen**
- ▶ **Raamcontracten**
- ▶ **Stortplaatsen**

- ▶ **Vrijstelling saneringsplicht**
- ▶ **Cofinanciëring historische verontreiniging**

Keuze indicatoren prioritering

▶ Relatie Bodem&Gezondheid

- Welke risico-activiteiten zijn/waren aanwezig op de locatie?
- Wat is de saneringsurgentie indien bodemverontreiniging is vastgesteld?

▶ Relatie Bodem&Omgeving

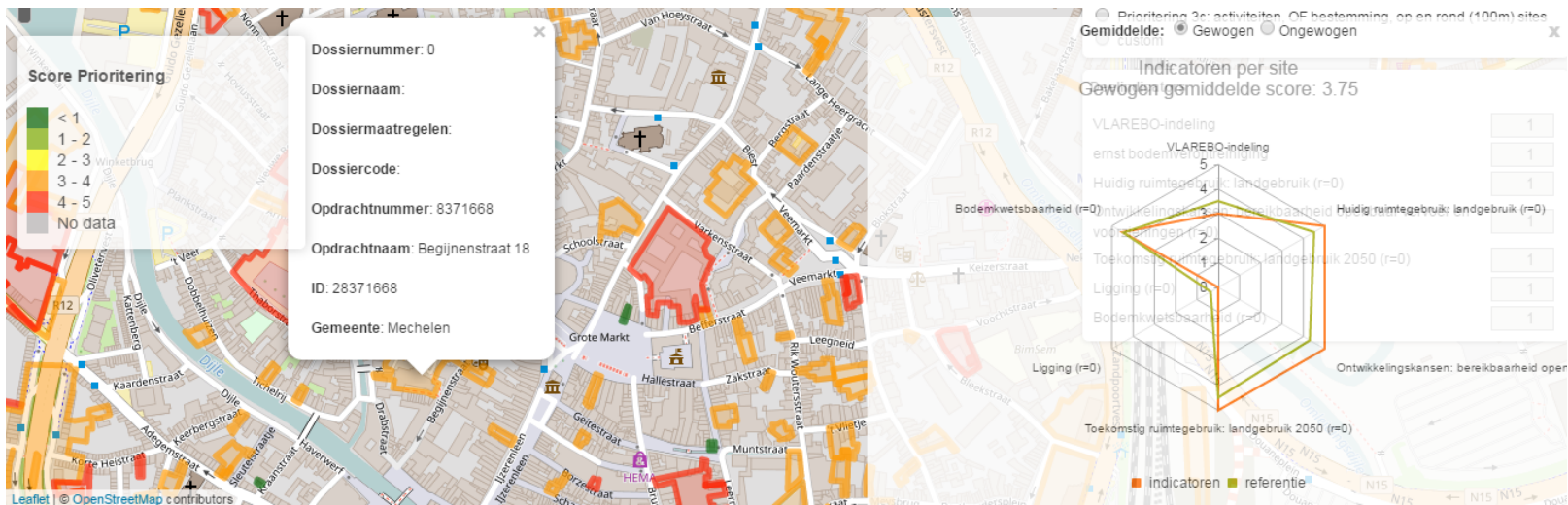
- Wat is de kwetsbaarheid van de bodem- en het grondwater van de regio?
- Waar ligt de locatie ten opzichte van (beleidsmatige) gevoelige gebieden?

▶ Relatie Bodem&(socio-economische)Ontwikkeling

- Wat is het huidig gebruik van de locatie?
- Welke lokale bestemming kan een locatie krijgen?
- Welke regionale ontwikkelingen zijn mogelijk?

Prioriteringsmodel

► Spider-tool :

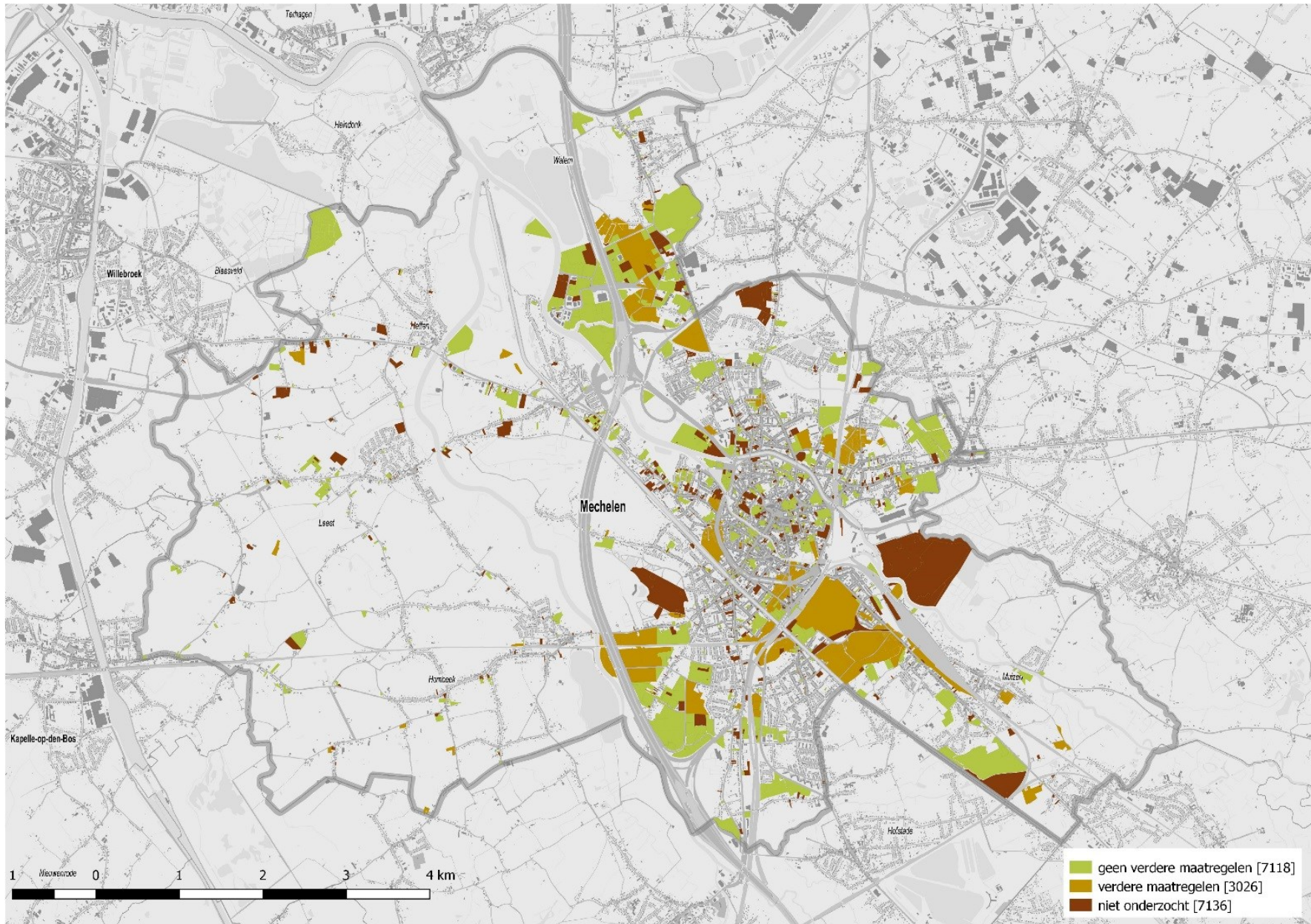
- Verschillende assen -> Indicatoren
- Toekennen van een score & gewicht

► Prioriteringscore per locatie = gemiddelde van de score op alle indicatoren (maximumscore = 5)

► Prioriteringscore per gemeente

Stap verder: onderzoeken en saneren

fondsen

- ▶ Bofas - tankstations
- ▶ Vlabotex - droogkuis
- ▶ Tersana - garages

bedrijfsspecifieke overeenkomsten

- ▶ coaching in planning en financiering
- ▶ proactieve handhaving

Voorstelling

Provincies

Ilse Vervloet

www.tersana.be

Wat is TERSANA?

- ❖ Vzw
- ❖ Bodemsaneringsfonds voor garage-, carrosserie- en landbouwmachinesector
- ❖ Opgericht door:
  - ✓ TRAXIO
  - ✓ FEBELCAR
  - ✓ FEDAGRIM
  - ✓ Bond van de Garagisten Beroepsvereniging

Waarom?

- ❖ Vooral KMO's
- ❖ Veel consolidaties (gaande)
- ❖ Bodemverontreiniging komt (vaak) voor
- ❖ Dure aangelegenheid
- ❖ Voortbestaan van bedrijf kan in gevaar komen
- ❖ Erfenis- en opvolgingskwesties

- ❖ Bedrijven nemen afwachtende houding aan

Het wiel niet opnieuw uitvinden!

- ❖ Leren uit ervaring van anderen:
  - ✓ Bofas: gelijkaardige verontreiniging
  - ✓ Vlabotex: gelijkaardige financiering
- ❖ Eenvoudige communicatie
  - ✓ Alle verontreiniging gebonden aan exploitatie
  - ✓ Historisch + nieuw
- ❖ Saneringsplichtige én saneringswillige

Opdracht?

- ❖ Bedrijven uit die sectoren:
  - ✓ Ontzorgen (sleutel op de deur maar i.p.v. meerkost aan lagere kost)
  - ✓ Financieel verlichten
- ❖ Zowel historische als nieuwe verontreiniging door solidariteit tussen bedrijven (historisch krijgt minder dan 50%)
- ❖ Einddatum 2036
- ~~❖ Vervuiling van publieke tankstations~~
- ❖ Preventie

Hoe?

- ❖ Gevoed door Ovam/Vlaamse overheid én de bedrijven die er beroep op doen
- ❖ Enkel bedrijven die problemen hebben, dragen bij
- ❖ Bijdrage gebaseerd op reële kost van hele saneringstraject (eindafrekening)
- ❖ Aanmeldingsbijdrage en jaarlijkse bijdrage (spaarpotje aanleggen)
- ❖ Slechts 1.000 plaatsen (naar schatting 14.000 open en gesloten bedrijven)
- ❖ (Voor)inschrijven www.tersana.be vanaf nu!

Welke bedrijven?

- ❖ Vlarebo-rubriek 15 (uitz. 15.1 en 15.4)
- ❖ Vlarebo-rubriek 4.3

EN

- ❖ NACE-codes van de sector

- ❖ Geldige OBO die aangeeft dat BBO, ... noodzakelijk is
  - ✓ Ongeacht BSDK
  - ✓ Ongeacht leeftijd OBO

Nog vragen?

Praktijkvoorbeelden

▶ **Ambtshalve bodem onderzoeken**
(OBO, BBO)

▶ **Ambtshalve bodemsaneringswerken**
(BSP, BSW, Nazorg)

www.ovam.be/ woonzones-provincie-antwerpen

- Arendonk - Voormalige springstoffenfabrieken
- Boechout - Voormalige fabrieksterreinen Fina Bois en Ciranova
- Boechout - Woonzone Boechout
- Bonheiden - Voormalige stortplaats
- Boom - site Particuliere gronden met historische activiteiten
- Bornem - La Fonderie
- Bornem - site Particuliere gronden met historische activiteiten
- Borsbeek - Opgevolde ringgracht en opgevolde antitankgracht
- Brecht - Lambrechts, Campina en Oud Geleg
- Brecht - Kooldries en Fingo
- Duffel - Voormalige gasfabriek
- Duffel - Voormalige behangselfabriek
- Edegem - Grote Dries en Buizegem Zuid III
- Edegem - Voormalige nertskekerij en opgevolde gracht
- Essen - Suzannalaan
- Grobbendonk (Bouwel) - Dammersberg
- Hove - Voormalige fabrieksterrein Bervo
- Kalmthout - Verkaveling Dennenlaan
- Kontich - Emile De Bruyn
- Kontich - Voormalige betoncentrale Torfs
- Kontich - Oftra
- Kontich - Doelveld
- Lier - Site woonzone stortplaats 13bis
- Lier - Voormalige fabrieksterrein Huilerie de la Nèthe

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

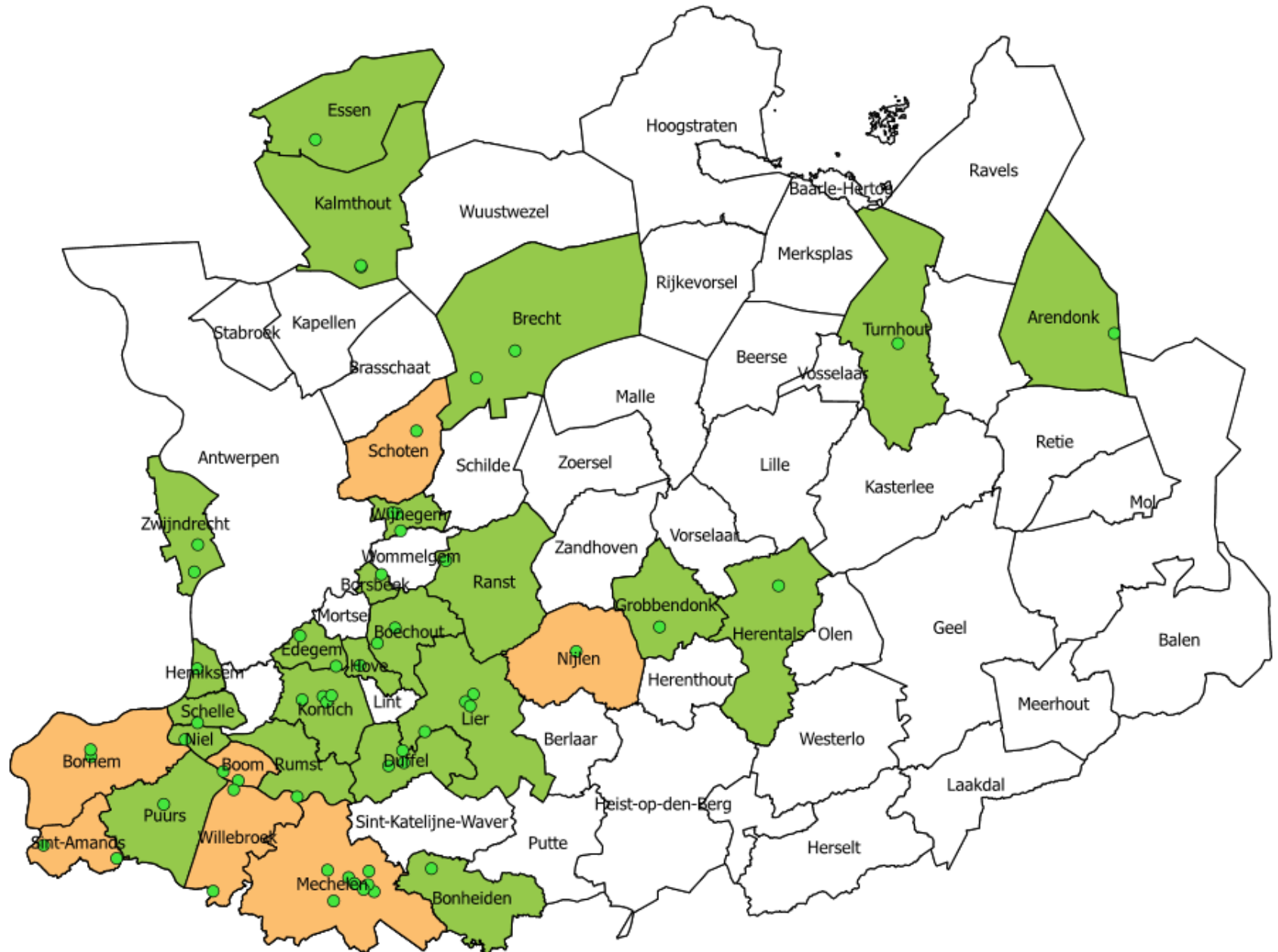
Woonzones - Site onderzoek

Aaneensluitend met zelfde historische activiteit
Vrijstelling onderzoeks en saneringsplicht

Niet aaneensluitend en historische activiteit is verschillend
Vrijstelling onderzoeksplicht (OBO, BBO)

Gepubliceerde sitebesluiten Antwerpen

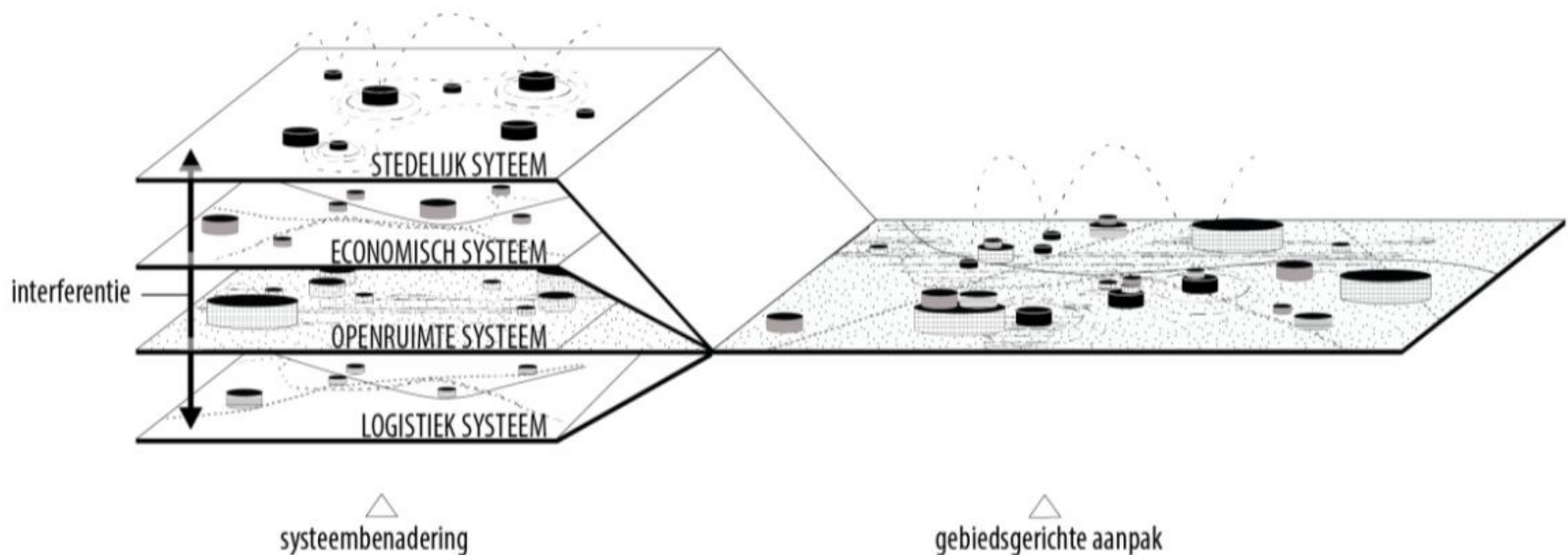
Antwerpen – Fierensblokken

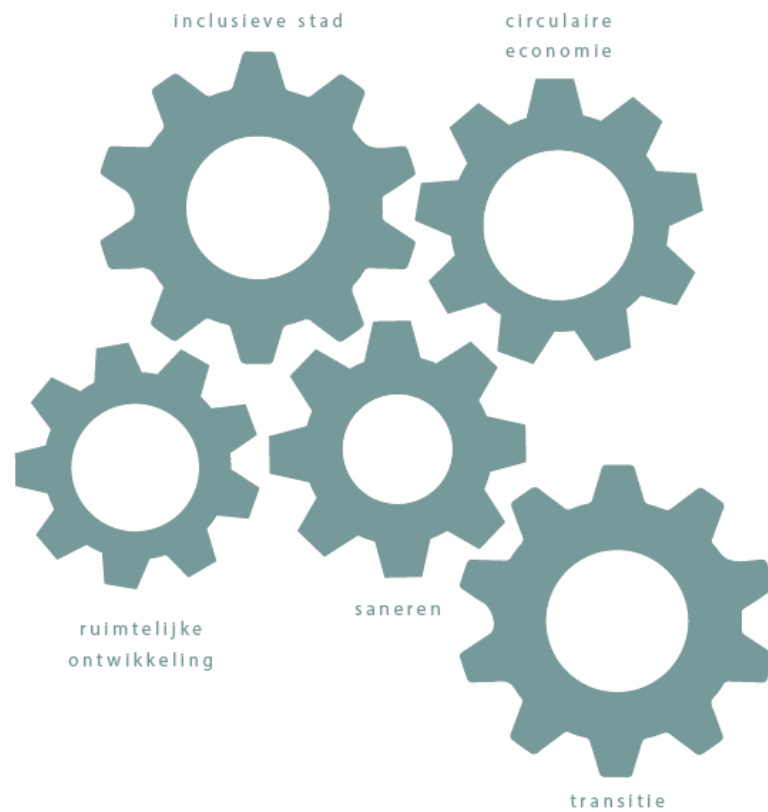

Gebiedswerking:

- samen met betrokken actoren
- co-creatie proces zorgt voor
  - Draagvlak verbreding
  - Zichtbaarheid van het gebied
  - Gedeelde visievormingom tot gezamenlijke gebiedsspecifieke acties en realisaties te komen

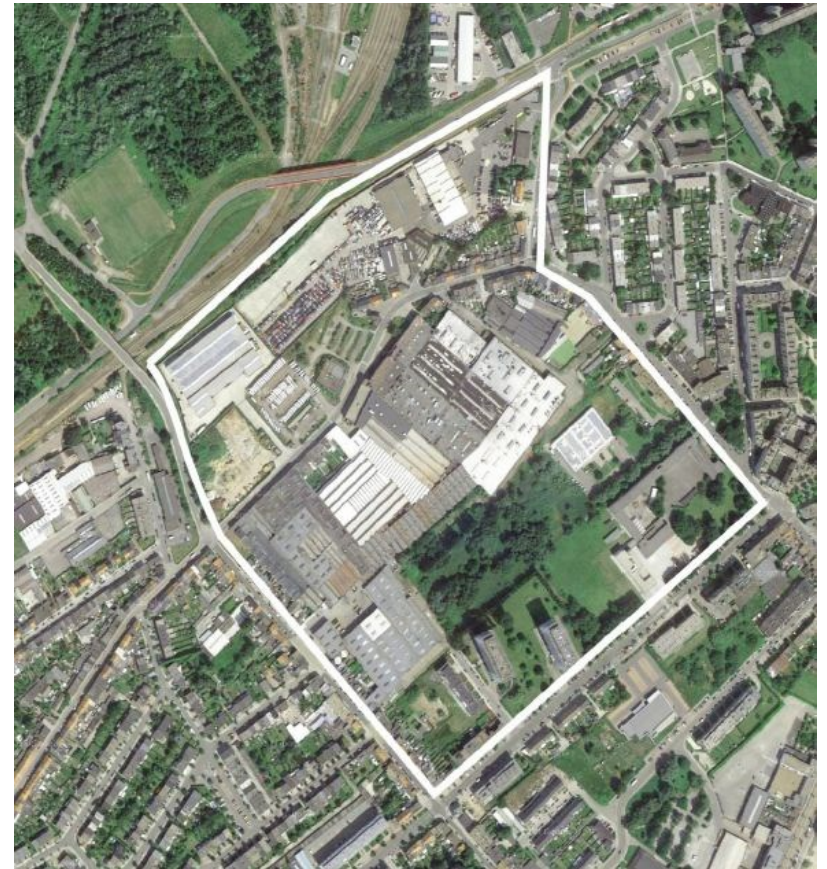

Pilootprojecten 'Terug in Omloop'

Gebiedswerking - Pilotproject Antwerpen – Lage weg

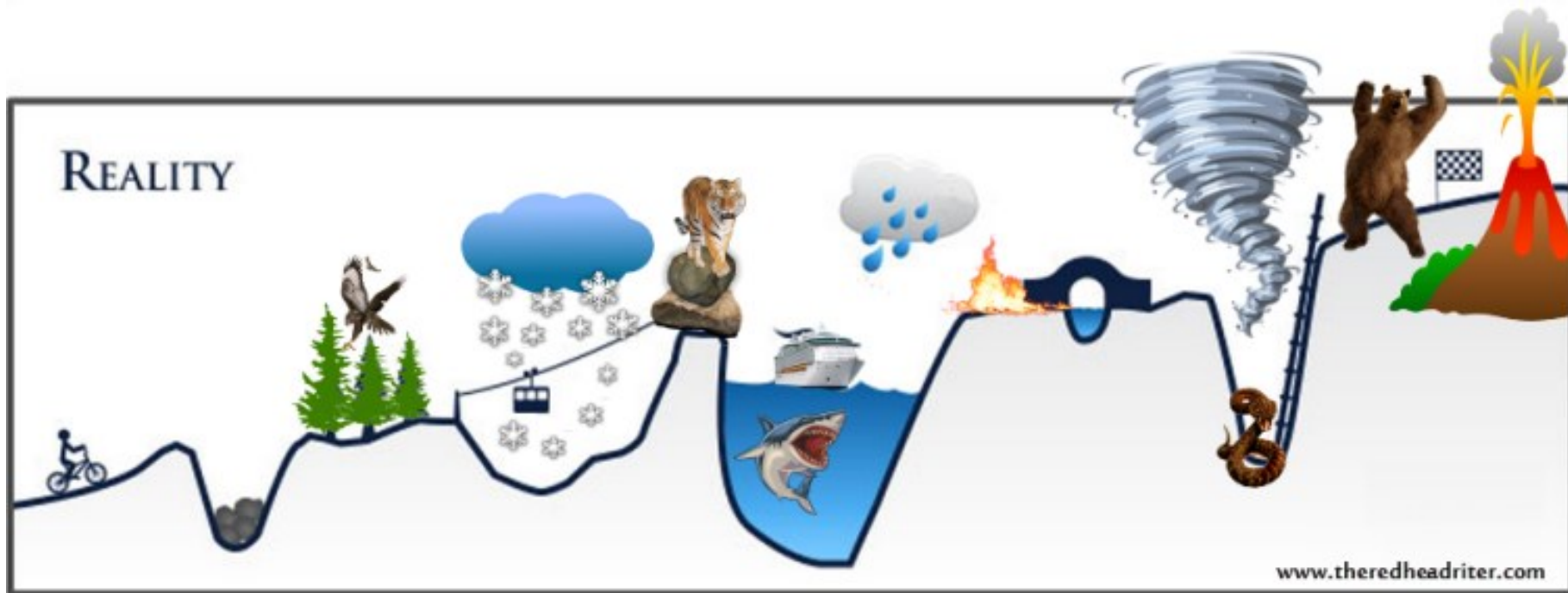
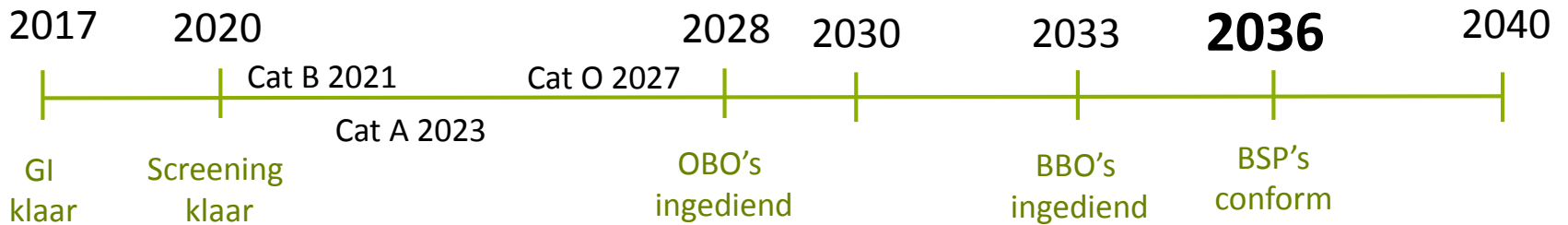

Protocol curatoren - Eigendom OVAM: Potterijstraat – Voormalige wasserij

Plan

contact

- ▶ lokalebesturen@ovam.be
- ▶ inventarisatie@ovam.be
- ▶ schade@ovam.be

Vlaanderen
is bodembewust

Dank voor uw aandacht Zijn er nog vragen?

Vlaamse overheid
Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
Stationsstraat 110
2800 Mechelen
T 015 284 284
F 015 203 275
www.ovam.be
info@ovam.be

Belgisch Fonds bodemsanering gasolietanks verwarming

- ▶ **Fonds op Belgisch niveau**
- ▶ **Politiek akkoord in 2017 tussen:**
  - Vlaanderen, Brussel, Wallonië en federaal niveau
- ▶ **Noodzaak: Stookolietanks of gasolietanks zorgen door lekkage voor bodemverontreiniging bij particulieren. De sanering ervan is erg duur en overschrijdt vaak de financiële middelen van de saneringsplichtige. Via een fonds worden de kosten gesolidariseerd.**
- ▶ **Goedkeuringsprocedure wettekst – Samenwerkingsakkoord:**
  - goedkeuring ontwerp tekst SWA door de Vlaamse Regering;
  - Ondertekening SWA door alle bevoegde ministers
  - Goedkeuring voorontwerp van decreet ter instemming met SWA
  - Advies SERV, MINA-raad en Raad van State
  - Definitieve goedkeuring Vlaamse regering
  - Indienen wettekst in Vlaams Parlement
  - Definitieve bekrachtiging Vlaams Parlement instemmingsdecreet Samenwerkingsakkoord.
- ▶ **Timing definitieve wetteksten: deze legislatuur, 1^e helft 2019**

Belgisch Fonds bodemsanering gasolietanks verwarming

▶ Principes fonds (volgens ontwerptekst SWA):

- Voorlopige naam 'Premaz'
- Voor 20 jaar
- Curatief: voor bodemonderzoek en –sanering (ook retroactief)
- Analogie met BOFAS-fonds (=fonds voor tankstations)
- Financiering: deels met BOFAS-overschotten, deels met bijdrage op gasolie
- Aanmeldingsperiode van 3 jaar
- Prioriteit voor particulieren

▶ Timing opstart fonds: in de loop van 2019

- Eerst definitieve goedkeuring wetteksten
- Erkenningsaanvraag bij IBC
- Na erkenning: start van aanmeldingsperiode

▶ Meer info:

- <https://www.ovam.be/fonds-bodemsanering-gasolietanks-verwarming>
- Meer details zullen gegeven kunnen worden na definitieve goedkeuring wetteksten

activering

▶ Indien saneringsplichtige zijn plicht niet nakomt:

- Handhaving
- Steeds voorafgegaan door bemiddeling, met inzet van breed instrumentarium
  - Cofinanciering
  - Versnelde overdracht
  - Afwijking op bodemdecreet (artikel 164) – uitzonderlijk
  - Ondersteuning-op-maat
  - Op zoek naar draagkrachtregeling

Brown- en blackfields

► Prioriteit aan activering brown- en blackfields

- Screening dossiers op herontwikkelingspotentieel
  - Overlay bodeminfo met gegevens leegstand en verwaarlozing
- Brownfieldconvenanten
- Protocol curatoren: voor eigendommen van failliete bedrijven
  - Prefinanciering OBO, BBO en BSP
  - Aankoop terreinen voor 1 €